

PREOBRAŽAJ TEATRA KA NOVOJ BUDUĆNOSTI

Suočen sa svetskom krizom nastalom usled pandemije, DAH Teatar se takođe suočio sa elementarnim pitanjima o smislu svog rada. Kako ostati u kontaktu sa publikom u vremenu kada je fizički kontakt u javnom prostoru sveden na minimum, kako nastaviti sa svojom misijom povezivanja umetnika iz celog sveta, kako i dalje podsticati građane da zajedno promišljamo o važnim pitanjima za našu zajednicu sa idejom pozitivnih promena a koristeći umetnost i teatar.

Poplava snimaka pozorišnih predstava na internetu nam je ukazala na to koliko je različit jezik pozorišta i jezik filma. S obzirom da je jedinstvena moć pozorišta da komunicira u datom trenutku, sada i ovde za živu publiku, pitanje je bilo kako održati tu komunikaciju kroz potpuno drugačiji medij. Jednostavni snimak pozorišne predstave je obično nezanimljiv i mrtav i potpuno gubi svoje dejstvo. Ali ono što može da se prenese jezikom filma jeste zapitanost pozorišta nad događajima i fenomenima društva, moguće je podstaći gledaoce da se i sami uključe u promišljanje i artikulisanje svoje akcije, može da se prenese emocija ali i da se izazove saosećanje. Ali taj jezik mora da nosi elemente vizuelnosti koji su svojstveni filmskom jeziku, elemente filmske montaže kao i mogućnost kadriranja koja je specifična za film.

Kao odgovor na sva ova pitanja nastao je projekat DAH Teatra “Preobražaj teatra ka novoj budućnosti” koji je podržan od strane Međunarodnog fonda za pomoć nemačkoj Saveznoj ministarstva spoljnih poslova i Gete Instituta.

Kada govorimo o budućnosti to podrazumeva da krećemo od promišljanja o sadašnjosti. A sadašnjost nam je ponudila krizu, koja je u prvi plan izbacila strahove koji su se očitovali kroz mržnju prema društvu, otkrivljanje etničkih i drugih manjima za širenje virusa, pohlepu pojedinaca i korporacija koje su pandemiju videli kao jedinstvenu mogućnost da zarade još veći profit. Kapitalizam se pojavio kao najmoćniji virus, koji je još jednom pokazao tačnost proročanskih reči Roze Luksemburg koja je pre sto godina rekla da

Detalji sa snimaka projekta "Preobražaj teatra ka novoj budućnosti" - foto: M. Milišević

Pandemija španske gripice dodela je i najveće godišnje promene čovečanstvu, kao što je poblašćujuće rečeno u jednom od mnogih govora, i ukazala da nikad ne možemo da opstane sama. Ako bismo se vratili još dalje u prošlost, setili bismo se da je kuga u 14. veku dodela i do pada feudalizma.

UPRISNO KRIZI
Larisa Malenčikova

U vreme svetske krize nastaju nove izazovi. Dajući nam važna pitanja o smislu svog rada. Kako nastaviti u kontaktu sa publikom u vremenu kada je fizički kontakt u javnom prostoru sveden na minimum, kako nastaviti sa svojom misijom povezivanja umetnika iz celog sveta, kako i dalje podsticati građane da zajedno promišljamo o važnim pitanjima za našu zajednicu sa idejom pozitivnih promena a koristeći umetnost i teatar.

Pandemija španske gripice dodela je i najveće godišnje promene čovečanstvu, kao što je poblašćujuće rečeno u jednom od mnogih govora, i ukazala da nikad ne možemo da opstane sama. Ako bismo se vratili još dalje u prošlost, setili bismo se da je kuga u 14. veku dodela i do pada feudalizma.

UPRISNO KRIZI
Larisa Malenčikova

U vreme svetske krize nastaju nove izazovi. Dajući nam važna pitanja o smislu svog rada. Kako nastaviti u kontaktu sa publikom u vremenu kada je fizički kontakt u javnom prostoru sveden na minimum, kako nastaviti sa svojom misijom povezivanja umetnika iz celog sveta, kako i dalje podsticati građane da zajedno promišljamo o važnim pitanjima za našu zajednicu sa idejom pozitivnih promena a koristeći umetnost i teatar.

U vreme svetske krize nastaju nove izazovi. Dajući nam važna pitanja o smislu svog rada. Kako nastaviti u kontaktu sa publikom u vremenu kada je fizički kontakt u javnom prostoru sveden na minimum, kako nastaviti sa svojom misijom povezivanja umetnika iz celog sveta, kako i dalje podsticati građane da zajedno promišljamo o važnim pitanjima za našu zajednicu sa idejom pozitivnih promena a koristeći umetnost i teatar.

će kapitalizam zapaliti svet. Vlade su na krizu odgovorile uvođenjem vanrednih stanja i mera koji su poslužili kao izgovor za jačanje autokratije. "Kad god se poveća nadzor nad građanima, morali bi da građani pojačaju i nadzor nad vladom. U ovoj krizi vlade troše novac kao da je voda. Kao građanin, želim da znam ko donosi odluke i gde ide taj novac. Da li se novac koristi za spasavanje velikih korporacija koje su bile u problemima i pre epidemije ili se novac koristi za pomoć malim preduzećima, restoranima, radnjama i slično? Pre svega moramo shvatiti opasnost, i drugo, paziti šta dozvoljavamo vlastima da rade u vreme ove krize. -" piše izraelski profesor istorije Juval Noa Harari.

Istorija nas takođe uči da svaka kriza može da bude prekretnica za društvo. Kojim putem ćemo krenuti? Kakva je to budućnost koju ćemo kreirati? Koji su to pozitivni impulsi i kreativna rešenja koje možemo da primenimo u ovom trenutku? Možda je vreme da se zapitamo da li nam iskustva od pre stotinu godina, za vreme čuvene španske groznice mogu pomoći u pripremi za vreme nakon ove pandemije? Tadašnja pandemija je pored tragedije donela i važne pozitivne promene čovečanstvu kao što je poboljšanje ženskih prava u mnogim zemljama, istakla je važnost međunarodne saradnje i ukazala da nijedna država ne može da opstaje sama. Očigledno da nas ta situacija uči o važnosti globalne solidarnosti danas. Ako bi se vratili još dalje u prošlost setili bi se da je kuga u 14. veku dovela i do pada feudalizma.

Kroz ovaj projekat široka publika kao i umetnici iz naše zemlje i sveta su pozvani da zajedno promišljaju na ove teme. Umetnička forma koja je ponuđena bile su kratke scene, snimljene kao video klipovi, iz tri predstave DAH Teatra koje se bave upravo ovim temama: "Ne/Vidljivi grad" koji govori o važnosti multikulturnog društva, "Zagonetka revolucije" koja postavlja pitanja o smislu i mogućnostima revolucije i građanskog angažmana i predstava "Za tvoje dobro" koja se bavi dečijim i ženskim pravima. Specifična forma koja je sadržala teatarske elemente tretirane jezikom filma je omogućila da se sačuva scenska struktura dela, scenski prostor i jedinstvo vremena koji su gledani kroz kameru i tretirani kroz jezik video umetnosti i filma.

Važan deo projekta činile su i još dve grupe aktivnosti: "Povezivanja" – serija razgovora koji su se održavali sa pozvanim gostima uživo i onlajn, što je dalo mogućnost da se čuju glasovi iz različitih zemalja i kultura kao i petodnevni webinar "Igraj svoje pravo" tokom koga su umetnice iz DAH Teatra predstavile svoju praksu zaista široko zainteresovanom auditorijumu, inspirišući ih kako da koriste umetničke scenske forme u artikulaciji sopstvenih prava.

Teatar je opstajao tokom istorije uprkos velikim krizama kroz koje je prolazio ljudski rod. To govori ne samo o jedinstvenim svojstvima teatra kao umetničke forme i njegovoj rezilijentnosti već o potrebi ljudi za teatrom. Očigledno je da scenska umetnost nudi nešto što je esencijalno humano, a to je kontakt, deljenje vremena i prostora i spoznaju da smo deo zajednice, da nismo sami. Naš izbor može da bude da živimo "novu budućnost" upravo sada i ovde, koristeći stare pri kreiranju novih formi kako umetnosti tako i drugih struktura u našim zajednicama. "Budućnost je beskonačan sled sadašnjosti. I ako živimo sada onako kako mislimo da ljudska bića treba da žive, uprkos svemu onome što je loše oko nas, samo je po sebi čudesna promena"- izgovara reči američkog istoričara Hauarda Zina, glumica Ivana Milenović Popović u predstavi "Zagonetka revolucije".

Dijana Milošević

Direktorka DAH Teatra i profesorka na IUI, Beograd